

# *Een pissebed krijgt kleintjes...*

Tekst en foto's: Hanneke van Vuure

*Wie voor het eerst op het Nieuwe Eemland op de Amersfoortse Berg aankomt kijkt zijn ogen uit. Byzantijns aandoende gebouwen in traditionele baksteenbouw, zuilen en kapitelen, pilasters en kantelen waar moderne architectuur tussen is gezet. Grote torens met uivormige spitsen waar wolken kauwen omheen wieken, glooiende groene velden en bossen. Zijn het burchten of kloosters ?*

Het hoofdgebouw van Het Nieuwe Eemland is in de jaren '50 inderdaad als klooster en als school gebouwd door architect Jos Schijvens uit Tilburg (1908-1966). De school heette toen nog het Collegium Constantianum. Paters onderwezen er de katholieke jongens. In een nabijgelegen nonnenschool kregen de meisjes les. Nu is het Nieuwe Eemland een school voor vmbo-t, havo, vwo en gymnasiumleerlingen. Er lopen geen paters meer over de sportvelden en 1200 meisjes en jongens krijgen er al lang samen les.

**Ontstaan van de tuin**

In de geschiedenis van de school is

er veel aangebouwd en bijgebouwd. In 1998 werd weer een vleugel aan het complex toegevoegd. De binnentuin die daardoor ontstond kon wel wat aandacht gebruiken. Toenmalig aardrijkskundedocent Gerrit Raven gebruikte zijn taakuren om van de tuin iets heel bijzonders te maken. Met betonnen stoeptegels bouwde hij een enorme wal en hij legde een vijver aan. Het taakuren-systeem werd helaas opgeheven, Gerrit Raven vertrok bij het Eemland en de tuin dreigde verwaarloosd en vergeten te raken.

In 2007 was weer een nieuwbouwproject de aanleiding voor herlevende belangstelling voor de tuin. De bouw van een nieuw pand op het terrein van de naastgelegen school had de binnentuin stevig beschadigd. De grote steenwal was overdekt geraakt met een dikke laag zand en bouwafval, de beeldbepalende grote berken waren gerooid en vervangen door nieuwe, uiteraard veel kleinere, exemplaren. De tuin stond er geschrokken en gehavend bij.

**Aanleg**

In de herfstvakantie van 2008 is de tuin aangelegd. Een betonstenen pad maakte plaats voor een puinpad, dat werd ingezaaid met schrale, laagblijvende soorten zoals hazepootje, rolklaver en muizeoor. De steenwal is schoongemaakt, hersteld en gedeeltelijk opnieuw opgebouwd. De vijver is aangepast zodat de randen en de overgang van open water naar moeras natuurlijker ogen. Er zijn paadjes aangelegd om bij het water te kunnen komen en zitplekken waar leerlingen kunnen werken. Een uit zijn krachten gegroeid coniferenbosje maakte plaats voor een vogelbosje met lijsterbessen en krenten. De tuin wordt nu van maart tot oktober eens per maand onderhouden. Met een klein budget worden dit jaar nog wat toevoegingen gedaan. Zo wordt het aantal zitplekken nog wat uitgebreid en is er een compostplek gemaakt (ideaal voor de beestjeslessen). Er wordt een onderbegroeiing onder het berkenbosje ingezaaid en er is wat geld opzij gelegd voor bollen en vaste planten.



Toenmalig onderdirecteur Janko Pietryga (niet toevallig ook bioloog) trok zich het lot van de tuin aan. Hij vroeg de biologiesectie van de school (7 man/vrouw sterk) of zij zich zouden willen inzetten voor de herinrichting van de tuin. De biologiesectie was enthousiast over de plannen om de tuin geschikt te maken voor praktijklessen maar vond het niet haalbaar om die herinrichting zelf aan te pakken.

#### Een gesprek over de tuin

In de laatste dagen voor de zomervakantie spreek ik met biologie-docenten Marjolein Dekkers en

Marion Valkenberg. De school is zo goed als uitgestorven. We zitten in de lege arena en kijken uit over de tuin. Het is te heet om buiten te zitten.

‘Met onze tuin is het eigenlijk stap voor stap goed gekomen.’ vertelt Marjolein. ‘Toen we in 2008 een budget toegewezen hadden gekregen konden we een ontwerper benaderen om een nieuw plan te maken. De vraag: een tuin die in alle seizoenen mooi en interessant is om te zien, een tuin die ecologisch waardevol is, en een tuin waar je met een hele klas genoeg plek en

aanleidingen kunt vinden voor de praktijklessen. Er werd een ontwerp gemaakt en in de herfstvakantie van 2008 kon de tuin worden aangelegd. Na de aanleg hebben we meteen afspraken gemaakt over het budget voor het onderhoud. Het zou toch zonde zijn als je zoveel in de tuin investeert en het daarna weer laat versloffen.’

Marjolein: ‘Wat zeker heeft meege-speeld in de behoefte aan een tuin voor de praktijklessen biologie is dat we rond die tijd over zijn gestapt van een 50 minuten naar een 70 minutenrooster. Dan heb je veel



Overzicht van de tuin

meer tijd om een zinvolle les in de tuin te doen. Tien minuten in het lokaal voor een inleiding op de les, spullen pakken en met de klas naar buiten. Zo'n tien minuten voor het einde van de les gaan we weer terug naar boven om af te ronden en op te ruimen, dan heb je toch nog bijna een uur om in de tuin aan het werk te zijn.'

Marion: 'Helaas ligt de tuin voor de biologieafdeling niet voor de deur. Je moet aardig wat trappen af en gangen door voor je buiten staat. En jammer genoeg is de tuin wel wat klein als je met een grotere klas naar buiten wil.'

Het lesgeven in de tuin is voor sommige docenten nog wat onwennig. Bij tijdgebrek of onzekerheid over de lesstof die je buiten kunt behan-

delen willen de praktijklessen nog wel eens uitvallen.

Marjolein en Marion maken goed gebruik van de tuin. De eerste klassen krijgen buitenlessen over planten en beestjes. 'Het streven is 4 keer per jaar, maar dat halen we niet altijd. De beestjes zijn veruit het populairst. Leerlingen van 5-havo en 5-vwo doen in groepjes een heus ecologisch onderzoek in de tuin'.

'In de klas kun je van alles vertellen, maar de kennis uit een boek of vanaf het schoolbord werkt toch anders dan het zelf zien en beleven.' Dan gaat het pas écht leven is de ervaring van Marjolein en Marion. 'Het proces van insectenbestuiving was voor de meeste leerlingen nog behoorlijk abstract, tot ze met een jampotje een hommeltje van een



Docenten Marjolein Dekkers (l) en Marion Valkenberg (r).

### Laten groeien

Hoe zorg je ervoor dat er goed gebruik gemaakt wordt van de tuin?

'Nu de tuin regelmatig onderhouden wordt blijft het er goed uitzien en blijft de tuin bruikbaar. Er is ook regelmatig iets nieuws in de tuin te zien, zoals een ruiter en een vlindervoederplek.'

'We hopen dat er in de toekomst meer docenten gebruik zullen gaan maken van de tuin. De tekendocente, haar lokaal is aan de tuin gelegen, wil er ook wel eens naar waarneming gaan tekenen. Docenten techniek willen met de leerlingen bijhotels gaan maken en docenten aardrijkskunde denken aan een weerstation in de tuin. Het moet een beetje groeien !'

In groepjes aan het werk >

teunisbloem vingen. 'Kijk, hij heeft stuifmeel aan zijn kont' was de eerste observatie. Waarna de hommels het stuifmeel in korfjes aan zijn achterpoten veegde. 'Dat een hommels dat doet kunnen we duizend keer uitleggen in de klas, maar nu ze het gezien hebben vergeten ze het nooit meer.'

Dat je pubers niet altijd even makkelijk in de natuur interesseert beaamt Marion. 'Er zijn er altijd bij die het allemaal eng en vies vinden. Gillen, gatver en brr.'

Marjolein: 'Dat gillen, het is ook vaak maar een houding. Ik zeg altijd – als het je wil bijten dan knijp je het gewoon plat –'

Marion schiet in de lach: 'Dat krijg je dan nog wel een jaar te horen'.

Marjolein: 'Een groepje meiden had vorig jaar met de beestjesles een pis-



sebed gevangen om te observeren. Juist op dat moment liepen er onder de pootjes van het beestje ineens tientallen kleine witte pissebedjes uit. Haar eitjes waren uitgekomen. Reactie van de meiden op het beestje dat ze enkele minuten eerder nog zo eng vonden. 'Ooh wow kijk nou, hij krijgt baby's!'

Met een brede lach: 'Dat is toch geweldig !'

De tuin op het Nieuwe Eemland werd aangelegd door Hanneke van Vuure en Martin Lewin van Het Wilde land, en Jeroen Charpentier van Stevens en Charpentier. Het Wilde land onderhoudt de tuin.